

FÖRSKOLORNAS KVALITETSREDOVISNING HÖSTEN 2008 VÅREN 2009

Förutsättningar

Farsta stadsdelsförvaltning ligger i södra Stockholm. Området består av stadsdelarna Svedmyra, Tallkrogen, Gubbängen, Hökarängen, Sköndal, Fagersjö, Farsta strand, Farsta, Larsboda och Farstanäset.

Avdelningen barn och ungdom där förskoleverksamhet, fritid, barn och unga utredning och familjestödsenheten ingår, ansvarar för drift, uppföljning och utveckling av den kommunala förskoleverksamheten i stadsdelen. Enheten leds av en avdelningschef med en stab som består av utvecklingssekreterare, två köhandläggare, kostchef och en pedagogisk IT-utvecklare.

Till verksamheten knyts funktioner från andra avdelningar inom stadsdelen som PA-konsult, ekonomicontroller och lokalintendent. Stadsdelens stödenhet är kopplad till familjestödsenheten och består av en resurssamordnare, en resurspedagog, en psykolog och en språkpedagog. Till denna enhet kan förskolorna vända sig för att söka förstärkningsresurs, pedagogisk stödjande insatser eller förskolepsykolog. Stabens uppgift är att göra uppföljningar samt ge stöd och service till förskolecheferna. Staben handlägger även ansökningar och beslut om vårdnadsbidrag.

Förskolecheferna har ledningsmöten med avdelningschefen varannan vecka. Vid dessa möten deltar även utvecklingssekreterare, PA-konsult och ekonomicontroller.

I stadsdelen finns det 35 förskolor, med 115 avdelningar, fördelade på sex förskoleområden, i ett av områdena ingår en allmän förskoleavdelning. Varje förskoleenhet leds av en förskolechef. Under redovisningsperioden har det startats en ny förskola med två avdelningar och tre nya avdelningar har knutits till redan befintliga förskolor. Det finns barngrupper med barn i åldrarna 1-3 år, 4-5 år och blandade grupper 1-5 år. Stadsdelen växer både på grund av nybyggnation och på grund av generationsskiften.

Antalet barn har ökat under perioden och förskolorna har tagit in fler barn på de avdelningar där detta har varit möjligt.

Barn med annat modersmål än svenska ökar i vissa stadsdelsområden variationen ligger mellan 11-62 procent i de olika områdena.

	Små 1-3 år	Stora 4-5 år	Totalt	Antal barn med annat modersmål
Inskrivna barn 2008-09-30	914	718	1632	392
Inskrivna barn 2009-03-31	768	1054	1822	432

Systematiskt kvalitetsarbete

I sina verksamhetsplaner beskriver förskolorna hur de skall arbeta för att nå målen. Förskolornas egna målformuleringar för verksamhetsåret sker i form av åtaganden där de under läroplanens olika målområden konkretiserar vad de vill utveckla eller inrikta arbetet på. Kvalitetsredovisningarna visar att personalen löpande följer upp och utvärderar verksamheten som en grund för planering, förbättring och utveckling.

Stadsdelsförvaltningen har gjort en samlad bedömning av hur förskoleverksamheten i Farsta är utifrån enheternas kvalitetsredovisningar och andra uppföljningar.

Delaktigheten och medverkan från personalen har ökat med hjälp av de självvärderingar (BRUK) som används samt genom olika forum för diskussioner gällande kvalitetsarbetet, nätverk och arbetsgrupper. Några enheter arbetar med ett väl genomtänkt årshjul med inplanerade avstämmningar och uppföljningar. Vid dessa mötet följs verksamheten upp, förslag till utveckling och förbättringsförslag diskuteras och beslutas.

Förskolechefer, biträdande förskolechefer och utvecklingssekreterare har under perioden deltagit i kompetensutvecklingsinsatsen "Utbildning i lokalt kvalitetsarbete" som anordnats genom utbildningsförvaltningens kvalitetsavdelning. Effekten av detta har blivit att kvaliteten på redovisningarna från enheterna har förbättrats jämfört med tidigare år.

Barn och föräldrars möjlighet till medverkan i kvalitetsarbetet sker främst genom barnens dokumentation och genom enkäter/intervjuer till föräldrarna. Utöver detta har föräldrarna möjlighet att framföra åsikter om verksamheten i olika sammanhang, till exempel vid föräldramöten/föräldraråd och genom brukarenkäter. Denna information samt personalens egna uppföljningar och reflektioner i olika konstellationer, dokumentation av pedagogiska processer och

bedömning av målpuppfyllelse utgör grunden för förskolornas kvalitetsredovisningar.

Åtgärder för utveckling enligt föregående års kvalitetsredovisning

Barns inflytande behöver utvecklas

Egna föräldraenkäter

Konkretisera det mångkulturella arbetet

Verksamhetens mål och bedömningsgrunder

Förskolornas verksamhetsmål:

- Förskolebarnen stärks och stimuleras aktivt i sin språkutveckling
- Risk och skyddsfaktorer ska kartläggas för att främja förskolebarnens hälsa
- Vårdnadshavarna ska vara nöjda med kvaliteten i förskolan
- Förskolebarnens åsikter ska tas tillvara i planeringen av verksamheten
- Pedagogiska innehållet i förskolan ska utvecklas
- Barn i behov av särskilt stöd och stimulans ska ges det stöd som behövs för en positiv utveckling
- Förskolan samverkar med skolan vid barnets övergång till förskoleklass
- Föräldrarna erbjuds möjlighet till inflytande och delaktighet

Barnomsorgsgarantin har uppnåtts under perioden. Målet med barngruppernas storlek, 14 respektive 18 barn per grupp har däremot inte kunnat hållas. Detta beror bland annat på att tre av stadsdelens förskolor drabbades av vattenskador och måste evakueras. I något fall fanns inte ersättningslokaler att tillgå varför övriga förskolor fick utöka sina barngrupper med ett eller två barn för att kunna ge föräldrarna plats inom garantitiden.

	2008-09-30	2009-03-31
Antal avdelningar 1-3 år	47	53
Antal avdelningar med ett barn mer	10	16
Andel i procent	21,3%	30,2%
Antal avdelningar 1-5 och 4-5 år	63	62
Antal avdelningar med ett barn mer	13	26
Antal avdelningar med två barn mer	3	0
Andel i procent	25,4%	41,9%

Målet med att öka förskollärartätheten till 50 % av de anställda inom förskolan har inte uppnåtts. Andel utbildade förskollärare har dock ökat från 43 % i tertialrapport 2, 2008 till 44 % i tertialrapport 1, 2009. Behovet av barnomsorg är mycket stort i hela Stockholms stad. I samband med att samtliga stadsdelar utökar verksamheten råder stor konkurrens om de få förskollärarna som lärarutbildningen utbildar.

Brukarundersökningen

Enkäten besvarades av drygt 51 % av föräldrarna. Resultatet av undersökningen visar bland annat att Farstas förskoleverksamhet får en mycket positiv helhetsbedömning från föräldrarna, över 90 % är på det hela taget nöjda med barnens förskola.

Föräldrasamverkan och information om förskolans mål och arbetssätt är dock förbättringsområden som behöver stärkas kommande år.

Femårsenkäten

De barn som hösten 2009 övergick till förskoleklass har fått svara på en enkel enkät med sju frågor. Syftet är att alla barn ska ha möjlighet att lämna synpunkter på hela sin förskolevistelse. I jämförelse med 2008 års barnenkät märks en förbättring då det gäller att barnen i högre grad får vara med och bestämma vad de ska göra på förskolan. Maten skulle kunna förbättras något enligt barnen.

Målområden 2008/2009

Målområdet normer och värden

Förskolorna arbetar mycket med att stärka barnens självkänsla. Alla förskolor har arbetat med att revidera sina likabehandlingsplaner och förankrat dessa både i personal- och föräldragrupper. Däremot är det inte lika tydligt beskrivet hur personalen arbetar för att främja barnens hälsa och hur de praktiskt arbetar i barngrupperna med flickor och pojkars lika möjlighet.

Utbildningar i livsmedelshygien och egenkontroll har varit obligatorisk under perioden vilket lett till en bättre hantering av maten vid förskolorna. Gemensamma riktlinjer för inköp av hälsosamma och näringsriktiga livsmedel finns framtagna i vissa områden vilket medverkar till att förbättra barnens hälsa.

Risk och skyddsfaktorerna som finns i barnens närhet följs under året upp i speciella skyddsronder och de brister som framkommer åtgärdas omgående.

Analys och bedömning av måluppfyllelsen:

Enligt brukarundersökningen som gjordes under våren är föräldrarna är nöjda eller ganska nöjda med personalens sätt mot barnen. Resultatet beror sannolikt på den pedagogiska diskussion med fokus på personalens egna förhållningssätt gentemot barnen som förts inom förskolorna.

Däremot är en stor del av föräldrarna mindre nöjda med hur personalen arbetar med att ge flickor och pojkar lika möjlighet. Ett förskoleområde arbetar mycket medvetet med jämställdhetsfrågor i barngrupperna och föräldrarna har fått vara med och diskutera hur de kan stödja processerna. De övriga förskoleområdena behöver bättre beskriva och tydliggöra hur de arbetar med dessa frågor.

Föräldrarna upplever barnens miljö som trygg och säker enligt den brukarenkät som genomfördes under våren.

De flesta föräldrar är även nöjda med den mat som serveras medan barnen tycker att den ska förbättras.

Målområdet utveckling och lärande

Förskolorna har arbetat mycket bra med att nå målen. De pedagogiska nätverken runt barns lärande med teman språk/kommunikation, teknik/matematik och inomhusmiljön har fortsatt att utvecklas. Barnens språk har utvecklats positivt och de flerspråkiga barnen har fått mer stimulans att utveckla sitt modersmål. För de barn som behöver extra stöd och stimulans ansöker förskolorna tillsammans med vårdnadshavarna om stödinsatser från stödenheten. Stödenheten används även för handledning runt enskilda barns behov.

Alla barn har deltagit och medverkat i olika kulturaktiviteter.

Analys och bedömning av måluppfyllelsen:

De pedagogiska nätverken mellan förskolorna fortsätter och fler pedagoger har sett vikten av dessa forum där förskolans pedagogik diskuteras och utvecklas.

Barnens intressen ligger till grund för de olika teman man arbetar med.

Språkpedagogens interna handledning och kurser för den pedagogiska personalen har påverkat utvecklingen av barnens språk och personalens förhållningssätt till barn med annat modersmål än svenska. Det mål som var uppsatt att erbjuda 30 förskollärare en 30 poängs högskoleutbildning i "Tvåspråkiga barns språk och kunskapsutveckling" har påbörjats av 24 förskollärare. Denna utbildning kommer att ge en fördjupad kunskap om hur arbetet med språkutveckling för alla barn kan utvecklas vid stadsdelens förskolor.

Under året har förskolorna utvecklat sina arbetssätt så att de kan ge alla barn mer stöd och stimulans i sin språkutveckling.

Förskolorna tycker sig se att när barnen får tidiga insatser sker det förbättringar i barnens utveckling. Att barnen får bra stöd och stimulans i sin utveckling av de insatser som beslutas via stödenheten ses i de uppföljningar som görs tillsammans med föräldrar, personal och stödenheten.

Satsningen som gjorts på dansen som uttrycksmedel har inspirerat barnen till fortsatt dans. Dans- och rim- och ramspiloterna som utbildats på samtliga förskoleområden har även inspirerat till att fler kulturaktiviteter ingått i den ordinarie verksamheten. Barnen utvecklar intresse, fantasi och lust att använda sig av olika uttryckssätt då personalen ger dem möjlighet att prova på rim och ramsor, dans, musik, drama och teater.

I brukarundersökningen var de flesta föräldrar nöjda eller ganska nöjda med den stimulans barnen får till att lära, utvecklas, tid att leka och med det språkliga stödet de får.

Målområdet barns inflytande

Förskolorna arbetat på ett bra sätt för att nå måluppfyllelsen. Personalen använder sig av enkäter och intervjuer för att komma fram till vad barnen tycker är intressant ur inflytande aspekten.

I jämförelse med 2008 märks en förbättring genom att barnen i högre grad får vara med och bestämma vad de ska göra på förskolan.

Analys och bedömning av måluppfyllelsen:

Barnens möjlighet till inflytande har ökat jämfört med tidigare år. Personalen ser detta på att det är barnens intressen som styr vad de vill upptäcka och utforska i de olika projekten och temaarbetena som bedrivs i verksamheten.

Förskolorna har genom att intervjua barnen kunnat ta tillvara deras synpunkter av verksamheten vilket lett till förändringar i både miljö och material. Barnen blir nöjdare och leker lugnare när de får göra egna val. Personalen behöver i god tid tydliggöra när, hur, och på vilket sätt barnen har möjlighet att påverka.

Att barnen får delta i sina utvecklingssamtal tillsammans med föräldrarna ger också barnen möjlighet till mer inflytande att utforma sin vardag.

Målområdet samverkan med förskoleklass, skola och fritidshemmet

Målet är delvis uppfyllt. Samverkan mellan förskolorna och de kommunala skolorna har fungerat på lite olika sätt men utgångspunkten har varit den gemensamt framtagna policyn från 2007. Det har inte fungerat på motsvarande sätt gentemot de enskilt drivna skolorna.

Analys och bedömning av måluppfyllelsen:

De handlingsplaner som finns i samband med övergången till förskoleklass följs och vid överlämnandesamtalet har även barnen funnits med tillsammans med sina föräldrar. Detta har lett till att barnen får inflytande över sin skolstart. Svårigheter att hitta fungerade rutiner vid övergången till förskoleklass finns vid de tillfällen barnen ska övergå till de enskilt drivna skolorna. Förskolorna erbjuder samma möjlighet till överlämnande även till dem men intresset från deras sida varierar.

Målområdet förskola och hem

Målen har delvis uppnåtts. Den föräldraaktiva inskolningsmodell som används vid förskolorna fungerar bra enligt både föräldrar och personal. Barn och föräldrarna blir fortare trygga i miljön och barnen kommer snabbare in i verksamhetens olika delar. Däremot är föräldrasamverkan och information om förskolans mål och arbetssätt förbättringsområden som förskolorna behöver arbeta vidare med. Brukarenkäten som stadsdelen genomförde under våren påvisar ett visst missnöje från vårdnadshavarna på detta område.

Analys och bedömning av måluppfyllelsen:

Föräldrarna är över lag missnöjda med delaktigheten och informationen om verksamheten enligt den brukarundersökning som har genomförts. Föräldrarna är däremot nöjda med bemötande de får både vid lämning och vid hämtning av sina barn men den information som ges om hur barnet har haft det under dagen kan förbättras. Samverkan med föräldrar ställer olika krav beroende på föräldrarnas olika bakgrund och behov. Personalen är av naturliga skäl fokuserade på barnens behov vilket kan innebära att vårdnadshavarnas önskemål utifrån vuxenperspektivet lätt kan komma på undantag. Detta kräver att pedagogerna utvecklar sin kompetens för att bättre kunna möta alla föräldrars olika behov.

Samlad analys av kvalitetsredovisningen och förslag till åtgärder för utveckling

Stadsdelsförvaltningens bedömning är att förskoleverksamheten ger barnen en god start för sitt livslånga lärande. Personalen arbetar medvetet med att skapa förutsättningar och ge utmaningar för att varje barn ska utvecklas. Förskolornas arbete med kvalitet har förbättrats men behöver fördjupas ytterligare då det gäller utvärderingsformerna och att beskriva sitt systematiska kvalitetsarbete. Reflektion kring det egna arbetet är nödvändigt för verksamheternas utveckling. Den utbildning som pågår för både förskolechefer och annan personal vid stadsdelens förskolor kommer att förbättra denna del av kvalitetsredovisningen. Dialogmöten mellan förvaltningsledning och ansvariga

inom varje förskoleenhet är ett annat tillvägagångssätt för att följa upp och utveckla kvaliteten.

Förvaltningen har vid sin analys av förskoleverksamheten sett några områden inom läroplanens målområden som behöver utvecklas.

Utvecklingsområden inför 2010

Föräldrasamverkan och information om förskolans mål och arbetssätt

Barnens inflytande över verksamheten och i vardagen

Barnens språk och matematikutveckling

Flickor och pojkars lika möjlighet

Barns hälsa och miljö